

"Bu gün şəhərimizin bu gözəl yerində, deyə bilərəm ki, şəhərimizin mərkəzində, gözəl parkda Aşıq Ələsgərin abidəsi ucaldılıb... Aşıq Ələsgər ömür boyu Azərbaycanın qədim torpağı olan Göyçə mahalında yaşamış, ...ömrünün son illərində öz doğma torpaqlarını tərk etməyə məcbur olmuşdur. O vaxt onun 97 yaşı var idi. 1918-ci ildə erməni vəhşiləri azərbaycanlıları etnik təmizləməyə məruz qoymuşdur. Bu, XX əsrdə azərbaycanlıların öz qədim torpaqlarından - Qərbi Azərbaycandan birinci deportasiyası idi...". Bu sözləri dövlət başçısı İlham Əliyev Dədə Ələsgərin abidəsinin açılış mərasimində söylədi, qədirdibənliliklə, vətənpərvərliklə, sevgi, hörmət dolu ifadələrlə Azərbaycan aşıq sənətinin bu görkəmli nümayəndəsinə ehtiramını bildirdi. Adama elə gəlirdi ki, bu söz, saz ustası o duyğulu sözlərin qarşısında öz sədəfli sazını köynəkdən çıxarıb sarı simə toxunacaq, itirilmiş cənətməkan Göyçədən söz açacaq, qaçqınlıq dövründə torpaq həsrət ilə yazdığı misralarından ağrı, acı, üzüntü süzülən, həm də qəhrəmanlıqla mübarizəyə çağırışı sezilən yeni bir nağıl, hekayət, əfsanə, Göyçə gölü əfsanəsini nəql edəcək: "Adım Ələsgərdir, Göyçə mahalım", - deyib o diyarın dağlarını, yaylaqlarını vəsf edəcək, xalqın taleyi ilə bağlı narahatlıq hissi keçirən qeyrətli vətən övladı kimi, zamanəsinin simasını əks etdirən misralarında ağalar, qullar dünyasındakı təzadlara, uca Yaradanın heç bir fərq qoymadan bərabər yaratdığı insanların maddi durumundakı, yaşayışındakı kəskin fərqlərə nifrətini bildirəcək.

DƏDƏ ƏLƏSGƏRİN ABİDƏSİ ÖNÜNDƏ DÜŞÜNCƏLƏR...

*Bahar fəsli yaz ayları gələndə,
Süsənli, sünbüllü, lalalı dağlar.
Yoxsulu, ərbabi, şahı, gədanı,
Tutmaz bir-birindən aralı dağlar.*

Bu böyük el sənətkarının abidəsinin açılışı, doğrudan da tarixi hadisə, həm də təkrarlanan yaxşı bir ənənənin davamıdır.

1996-cı ilin payızı idi. Oktyabrın 29-da Naxçıvanda ulu öndər Heydər Əliyevin iştirakı ilə Cavid poeziya bayramı keçirilirdi. Həmin tədbirin iştirakçılarında biri, görkəmli alim, dəyərli publisist Rafael Hüseynov xatirələrində yazır: "Söhbət Mirzə Cəlildən, onun Bakıda indiyədək abidəsinin olmamasından düşmüşdü. Mən: "Mirzə Cəlil elə müstəsna şəxsiyyətdir ki, ona abidənin ucaldılması üçün bütün qağıllara baxmayaraq, imkan tapılması vacibdir", - dedim. Prezident Heydər Əliyev: "Nəsimi də müstəsna, Vaqif də müstəsna, Cabbarlı da, Cavid də... Mən onların hər biri üçün bacardığımı etdim. Bəs niyə mən bir neçə il Azərbaycanda olmadım, davam etdirmədim, digər klassiklərimiz, elə Mirzə Cəlil üçün abidələr ucaltmadılar? Hamısını yalnız mən etməliyəmmi?", - dedi. Sükut oldu və mən diləndim ki, bəli, cənab Prezident, Siz etməlisiniz, çünki Siz özünüz də müstəsna şəxsiyyətsizsiniz!".

Ulu öndər haqlı idi, çünki Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətləri üçün çox şey, hətta çoxlarının edə bilmədiyini də etmişdi. 1982-ci ildə Cavidin qerib di-

yarda qalan nəşini şairin 100 yaşı tamam olanda (SSRİ tarixində yeganə hadisə idi), Cavid Vətənə qaytarmışdı. Elə həmin dövənlərdə, 1970-ci illərdə Aşıq Ələsgərin 150 illik yubileyi Sovet İttifaqı miqyasında qeyd edilmiş, sənətkarın doğma Ağkilsə kəndində abidəsi ucaldılmışdı. Təəssüf ki, erməni vandalları o abidəni də dağıtdılar, Qarabağda, Şərqi Zəngəzurdakı tarixi abidələrimiz, görkəmli şəxsiyyətlərin abidələri, məscidlərimiz, saraylarımız, qəbiristanlıqlarımız kimi. İndi azad olunmuş ərazilər yenidən qurulur, dağıdılmış abidələr bərpa edilir, Böyük Qayıdış başlayıb və uğurla davam etdirilir. O yerlərə mərhələ-mərhələ köç edənlər kimi, biz də sevinirik. Hər dəfə Bakının müxtəlif ünvanlarında məskunlaşmış, keçmiş məcburi köçkünlərin köç karvanları doğma torpaqlara üz tutanda bu utancı, ləkəni üzərimizdən götürənlərə, tapdalanmış qürurumuzu, ləyaqətimizi özümüzə qaytaranlara minnətdarlıq hissilə bu günümüze şükür edirik. Biz realıqlarla barışdırmaq istəyən, münafiqşənin həllinin olmadığını, Qarabağın əldən getdiyini sübut etməyə çalışanlar xalqımızın iradəsinə, gücünə bələd oldular. Bu xalqın ulu öndəri isə hər çıxışında, qaçqın və məcburi köçkünlərlə görüşündə o torpaqlara qayıdacağımızı söyləyirdi. Prezident İlham Əliyev hakimiyyət kürsüsünə gələndə isə vəd də vermişdi və həmin vəd yerinə yetirildi. Müstəqil, tam suveren ölkəmizin uğurlarını gözü götürməyənlər hələ də öz



köhnə havalarındadır, çünki bu dünyada bütün yaxşı dəyərlər itib. Dədə Ələsgərin öz zamanəsində gördüyü haqsızlıqdan, yaşadığı cəmiyyətdə xəyanətin, şərin, böhtanın çoxalmasından söz açan misraları eşidirdi dövlət başçısı bu gün də xalqımıza qarşı edilən şər, böhtan kampaniyasından danışdıqca:

*Ay həzarat, gəlin sizə söyləyim,
Bu dünyanın xəyanəti çıxıbdı.
İnsaflar azalıb, mürvət gödəlib,
Qazıların mazaratı çıxıbdı.*

Dövlət başçısı, Ali Baş Komandan o gün Qərbi Azərbaycana qayıdışdan da danışıq, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun azad edilməsi, suverenliyimizin tam bərpa olunmasının Qərbi azərbaycanlılarda da bu nikbinliyi yaratdığını deyirdi. Bir el aşığına ucalan abidənin açılışı isə bütün Qərbi azərbaycanlıları və Azərbaycan xalqını yenə də bir amal uğrunda birləşməyə çağırışdır: "Biz o günü səbirsizliklə gözləyirik, inanırıq, mən də inanıram, siz də inanırsınız. Gün gələcək biz Aşıq Ələsgərin ermənilər tərəfindən dağıdılmış abidəsinə bərpa edəcəyik və Ağkilsə kəndində buna oxşar mərasim keçirəcəyik". Bəli, bu bir istək, hədəfdir, Aşıq Ələsgərin sazı Göyçə dağlarında yenidən çalınacaq:

*Ələsgər köynəkdən çıxarsın sazı,
Yenə çuşa gəlsin eşqi, avazı...*

**Zümrüd QURBANQIZI,
"Respublika".**